

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

Suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet tukevat Suomen kansallisen hiilineutraaliustavoitteen sekä komission ehdotuksen mukaisen Suomelle asetettavan taakanjakosektorin päästövähennystavoitteen saavuttamista. Suomelle haastavat päästövähennykset liikenteessä ja maataloudessa ovat nimenomaan taakanjakosektorilla. Koska komission ehdotukset taakanjakosektorilla menevät jopa kansallista kunnianhimoa pidemmälle, kirittävät ne hiilineutraaliuden saavuttamista. Samalla on kuitenkin tärkeää muistaa, että hiilineutraaliuteen vaadittavien päästövähennysten taso riippuu voimakkaasti maankäyttösektorin nettonielun pitkän aikavälin tasosta.

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

2b Liikenne - avovastaus

Liikenteen toimenpidepaletti koostuu erittäin monista pienistä keinoista, joiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Liikenteen merkittävästä roolista taakanjakosektorilla johtuen näiden epävarmuuksien hallinta ja tarvittaessa lisäkeinojen käyttöönotto on erittäin tärkeää.

Liikenteen murroksessa on syytä huomioida myös sääolosuhteiden muutosten vaikutus ihmisten halukkuuteen valita eri liikkumismuotoja. Esimerkiksi talvien lämpeneminen vähentää lumipeitettä ja lisää vesisateita, jolloin pimeät ja sateiset olosuhteet yleistyvät. Ilmastonmuutos voi myös lisätä yllättäviä säätilanteita, kuten jäätäviä sateita, sakeita lumisadetilanteita, liukkaita ja voimakkaita sivutuulia. Tämänkaltaiset muutokset saattavat vähentää halukkuutta kevyen tai julkisen liikenteen suosimiseen. Muutokset myös kohdistuvat eri tavoilla eri alueilla ja eri ihmisryhmiin.

Maatalous

3a Maataloutteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

3b Maatalous - avovastaus

Suunnitellut maatalouden kasvihuonekaasujen päästöjä vähentävät ja hiilensidontaa edistävät toimet ovat oikean suuntaisia, mutta monien toimien vaikutus ei näy kansallisessa kasvihuonekaasuinventaariossa tai toimien vaikutusta ei arvioida siinä luotettavasti. Kansallista kasvihuonekaasulaskentaa onkin kehitettävä niin, että toimien vaikutus näkyy inventaariossa luotettavasti. EU:n yhteisessä maatalouspolitiikassa (YMP) toimet ovat pinta-alaperustaisia, eivät tulosperustaisia.

Suunnitelmassa esille nostettu hiilensidontamarkkinoiden edistäminen edellyttää peltolohkokohtaisen hiilitaseen ja kasvihuonekaasujen laskentajärjestelmän kehittämistä ja käyttöönottoa. Nykyisen kansallisen kasvihuonekaasujen inventaariojärjestelmän laskenta on alueellista. Lisäksi on ratkaistava, miten hiilensidontamarkkinoiden hiili erotetaan kansallisesta taseesta kaksoislaskennan välttämiseksi.

Maatalouden ilmastovaikutusten parantamiseen tähtäävien toimien suunnittelussa ja hiilensidontamarkkinoiden edistämisessä on arvioitava KAISU-jakson aikana muuttuvan ilmaston vaikutukset hiilensidontaan ja kasvihuonekaasupäästöihin. Ilmastonmuutos vaikuttaa sekä hiilensidontaan että hiilidioksidin ja muiden kasvihuonekaasujen päästöjen biologisiin prosesseihin viljelymailla.

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

-

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

5b Työkoneet - avovastaus

-

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

10b Kulutus - avovastaus

-

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

-

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

-

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

-

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

Kokonaisuutena suunnitelman haaste on, että tarvittavat taakanjakosektorin päästövähennykset joudutaan kokoamaan lukuisista toimista, joiden yksittäiset arvioidut vaikutukset ovat varsin pieniä, useissa tapauksissa megatonnin kymmenesosien suuruisia tai vieläkin pienempiä. Koska jokaisen toimenpiteen tuottamiin todellisiin päästövähennysvaikutuksiin liittyy väistämättä epävarmuutta, on monista pienistä toimista koostuvaan kokonaisuuteen liittyvää epävarmuutta vaikea hallita. Jotta riittävät päästövähennykset saadaan varmasti kasaan, on tärkeää paitsi suorittaa analyysi toimien epävarmuuden vaikutuksesta arvioituun kokonaispäästövähennykseen, myös varmistaa, että työkalupakissa on varmuuden vuoksi merkittävä määrä lisätoimia, jotka voidaan ottaa käyttöön, mikäli arviot päästövähennyksistä osoittautuvat ylioptimistisiksi. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että taakanjakosektorin päästövähennykset ovat menneinä vuosikymmeninä osoittautuneet varsin hankaliksi. Toimenpiteiden vaikuttavuuteen liittyvä epävarmuus myös korostaa toteutuvien päästövähennysten ajantasaisen seurannan tärkeyttä sekä riittävän nopeita prosesseja tarvittavien lisätoimien käyttöönottamiselle.

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

Toimien päästövähennyspotentiaalia arvioitaessa on erittäin tärkeää huomioida niiden mahdolliset vaikutukset päästöihin myös LULUCF- ja päästökauppasektoreilla (esimerkkinä biopolttoaineketjut).

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Korhonen Hannele
Ilmatieteen laitos